

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.675/2017/4.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Kása Nikoletta ügyvéd

...

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Bohács Zsolt ügyvéd

A per tárgya:

Szerződés semmisségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.333/2015/34.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tatabányai Járásbíróság 4.P.21.098/2013/19.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 214.000 (kétszáztizennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, míg további 214.000 (kétszáztizennégyezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes jogelődje 2008. július 22-én HIT-26027/08. számon kölcsönszerződést és ezzel egyidejűleg opciós szerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés szerint az alperes jogelődje 3.580.000 forint kölcsönt nyújtott a felperesnek gépjármű vásárlásához azzal, hogy a felperes 120 hónap alatt, havi 49.251 forint összegű részletekben fizeti azt vissza.
- [3] A kölcsönszerződés szerint a kölcsön elszámolási módja: „normál deviza” konstrukció, amelynek irányadó devizaneme: svájci frank (CHF).
- [4] A szerződés részét képezte az alperesi jogelőd HIT/2006.05.31. jelű üzletszabályzata (a továbbiakban: ÜSZ).

A felperes keresete az alperes ellenkérelme és viszonzkeresete

- [5] A felperes módosított keresetében különböző igényeket terjesztett elő. Egyes kereseti kérelmei az alábbiak voltak.
- [6] Elsődlegesen a kölcsönszerződés alakiság megszegése miatti érvénytelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 217. § (1) bekezdésére hivatkozva.
- [7] Másodlagos keresete a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása irányult arra hivatkozva, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik az ügyleti kamat meghatározásának hiánya okán.
- [8] Harmadlagos keresete ugyancsak a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult amiatt, hogy a felek a szerződés tárgyát nem határozták meg, mert a szerződés devizában nem tartalmazza a kölcsön összegét. E kérelme jogszabályi alapjaként a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.
- [9] Negyedleges keresete szintén a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását célozta arra utalva, hogy a szerződés nem tartalmazza az árfolyamrés mint költség mértékét, illetve az arra vonatkozó becslést. E tekintetben a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjára hivatkozott.
- [10] Ötödleges keresete ugyancsak a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult, mivel álláspontja szerint a szerződés nem tartalmazza a hiteldíj megváltoztathatóságának egyértelmű és részletes feltételeit, ezért az a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába ütközik.
- [11] Hatodlagos keresetében kérte annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés a Ptk. 205. § (2) bekezdésére figyelemmel érvényesen létre sem jött.

- [12] Hetedleges keresetében az opciós szerződés érvénytelenségének megállapítását, továbbá az alperesnek a gépjármű törzskönyve kiadására kötelezését kérte a Ptk. 375. § (4) bekezdésére és 374. § (2) bekezdésére hivatkozva, mert a törzskönyvvvel kapcsolatos rendelkezés az utóbbi jogszabályhely szerinti maximum 5 éves időtartamot sérti.
- [13] Az alperes ellenkérelmében a másodlagos keresetet (az ügyleti kamat meghatározásának hiánya) elismerte, ezt meghaladóan valamennyi kereset elutasítását kérte. Egyúttal viszontkeresetet is előterjesztett, amelyek közül a fenntartott másodlagos viszontkeresetében a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az ügyleti kamat meghatározottsága hiánya miatti érvénytelenség okának kiküszöbölését kérte akként, hogy a bíróság a kölcsönszerződést annak megkötéséig visszamenőleges hatállyal nyilvánítsa érvényessé az induló ügyleti kamat éves mértékeként 11,86 %-ot állapítva meg.
- [14] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [15] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, az opciós szerződés 2013. július 22-én hatályát veszítette és kötelezte az alperest a perbeli gépjármű törzskönyvének 30 napon belül, a felperes részére történő kiadására. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A viszontkeresetet (miután az elsődleges viszontkereseti kérelem kapcsán a pert külön végzéssel megszüntette) az érdemben elbírált másodlagos viszontkereseti kérelem tekintetében elutasította.
- [16] Az elsőfokú bíróság a felperes egyes kereseti kérelmei kapcsán a következők szerint döntött.
- [17] Az elsődleges kereset (a kölcsönszerződés alakiság megszegése miatti érvénytelenségének megállapítása) tekintetében akként foglalt állást, hogy a szerződés a megjelölt jogszabályhelyet sérti, ezért érvénytelen.
- [18] A másodlagos kereset kapcsán (a kölcsönszerződés érvénytelensége a kamat meghatározottságának hiánya miatt) az alperes elismerése miatt a szerződést érvénytelennek ítélte, és e tekintetben elutasította az alperes e kereseti kérelemhez kapcsolódó másodlagos viszontkeresetét, utalva arra, hogy az alperes elismerése nem felelt meg az 5/2013. PJE 3. pontjában foglaltaknak.
- [19] A harmadlagos keresetet (a kölcsönszerződés érvénytelensége a szerződés tárgya meghatározásának hiányában figyelemmel arra, hogy devizában nem tartalmazza a kölcsön összegét) az elsőfokú bíróság elutasította.
- [20] A negyedleges kereseti kérelemmel összefüggésben (a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása, mert nem tartalmazza az árfolyamrés mint költség mértékét, illetve arra vonatkozó becslést) az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy emiatt a kölcsönszerződés érvénytelen, továbbá érvénytelen „az ÜSZ árfolyamrésre vonatkozó rendelkezése” is.

- [21] Az ötödleges kereset (kölcsönszerződés érvénytelensége, mert nem tartalmazza a hiteldíj megváltoztathatóságának egyértelmű és részletes feltételeit) kapcsán az Üzletszabályzat 12. pontjának érvénytelenségét állapította meg.
- [22] A hatodlagos keresetet (a kölcsönszerződés érvényesen létre sem jött keresetet) az elsőfokú bíróság elutasította.
- [23] A hetedleges kereset (az opciós szerződés érvénytelensége, illetve a törzskönyv kiadására kötelezés) tekintetében egyrészt elutasította az opciós szerződés érvénytelenségére irányuló keresetet, egyúttal megállapította, hogy a 2008. július 22. napján létrejött opciós szerződés 2013. július 22. napján hatályát veszítette, és kötelezte az alperest az ítélet rendelkező részében pontosan megjelölt személygépkocsi törzskönyvének a felperes részére 30 napon belül történő kiadására.
- [24] Az elsőfokú ítélet ellen kizárólag az alperes terjesztett elő fellebbezést.
- [25] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította az induló ügyleti kamat éves mértéke 11,86 %-ban történő feltüntetésével, továbbá a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasította, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [26] A másodfokú bíróság határozata indokolásában elsődlegesen kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást:
- a perbeli szerződéskötés előzményeivel (a felperes által korábban felvett devizaalapú hitellel kapcsolatban),
 - a HIT/2006.05.31. ÜSZ releváns rendelkezéseivel,
 - az opciós szerződés lényeges pontjai ismertetésével,
 - a felülvizsgált elszámolás megtörténtének rögzítésével,
 - a másodfokú eljárásban lefolytatott szakértői részbizonyítás megállapításaival.
- [27] Az így kiegészített tényállás alapján az egyes kereseti kérelmek és viszontkereset tekintetében a másodfokú bíróság az alábbi döntést hozta.
- [28] Az elsődleges keresetnek helyt adó elsőfokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta és megállapította, hogy a kölcsönszerződés az alakiság megszegése miatt nem érvénytelen.
- [29] A másodlagos kereset (a kamat meghatározása miatti érvénytelenség) tekintetében rámutatott: e ténytyszerűen fennálló hiány csupán részleges érvénytelenséget okoz a kölcsönszerződés vonatkozásában, és orvosolva e részleges érvénytelenségi okot a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, az induló ügyleti kamat mértéke 11,86 %-ban történő megállapítása mellett. E körben az alperes hivatkozásait és a szakértői vélemény megállapításait vette alapul. Ezzel egyúttal az alperes másodlagos viszontkereseti kérelmének is helyt adott.
- [30] A harmadlagos kereset tekintetében (a kölcsönszerződés érvénytelensége a szerződés tárgya meghatározásának hiányában amiatt, mert devizában nem tartalmazza a kölcsön összegét) a

másodfokú bíróság határozatában (15. oldal) rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság ezen igényt elutasító rendelkezését a felperes nem fellebbezte meg, ezért a harmadlagos kereset a fellebbezési eljárási szaknak már nem volt tárgya.

- [31] A negyedleges kereseti kérelmet (a kölcsönszerződés érvénytelensége, mert nem tartalmazza az árfolyamrés mint költség mértékét, illetve arra vonatkozó becslést) érintően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a kölcsönszerződés és az „ÜSZ árfolyamrésre vonatkozó rendelkezései” érvénytelenségét megállapító ítéletét megváltoztatta, kifejtve, hogy a kölcsönszerződés, illetve az ÜSZ minden költséget tartalmaz, amit a Hpt. és a THM rendelet előír, emellett felhívta a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DHltv.) 3. § (1) bekezdését, amelynek értelmében a vételi, illetve eladási árfolyamok (árfolyamrés) alkalmazását rendelő szerződési kitételek semmisek, azok helyébe a jogszabály erejénél fogva (DHltv. 3. § (2) bekezdés) mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyama lép. Így az adott szerződési rész jogszabály erejénél fogva módosult, amely a THM-re is kihatással volt. Ez azonban nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. A másodfokú bíróság rögzítette továbbá, hogy az Üzletszabályzat előírásaira vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezésnél az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen.
- [32] Az ötödleges keresettel összefüggésben (a kölcsönszerződés érvénytelensége amiatt, mert az nem tartalmazza a hiteldíj megváltoztathatóságának egyértelmű és részletes feltételeit) a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy a kölcsönszerződés ezen okból nem érvénytelen, nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába. Részletesen vizsgálta az ÜSZ egyes pontjait (másodfokú ítélet 23-24. oldalak).
- [33] A hatodlagos kereseti kérelem (a kölcsönszerződés érvényesen létre sem jött) tekintetében a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság e kereseti kérelmet elutasító rendelkezése elleni fellebbezést a felperes nem terjesztett elő (jogerős ítélet 15. oldal ötödik bekezdés), ezért ez a kérdés a fellebbezési szaknak már nem volt tárgya.
- [34] A hetedleges kereseti kérelem (az opciós szerződés érvénytelensége, illetve a törzskönyv kiadása) vonatkozásában a másodfokú bíróság a következőkre mutatott rá: egyrészt az opciós szerződés érvénytelenségét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés ellen a felperes nem terjesztett elő, ezért e kereseti kérelem nem volt a másodfokú eljárás tárgya (jogerős ítélet 15. oldal ötödik bekezdés, 25. oldal második bekezdés). Másrészt a törzskönyv kiadásáról szóló elsőfokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta, és ezt a kereseti kérelmet elutasította.
- [35] Határozata indokolásának lényege (jogerős ítélet 25-26. oldalak) szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy az opciós szerződésben kikötött vételi jog – miután az opciós szerződés 2013. július 22. napján hatályát

vesztette - a szerződéskötéstől számított 5. év elteltével megszűnt, ezért az opciós szerződés rendelkezéseit a felek törzskönyv kiadásával kapcsolatos jogvitájában figyelmen kívül kellett hagyni. A másodfokú bíróság ezért a törzskönyv kiadásával kapcsolatos kérdéskört a kölcsönszerződés, annak egyedi része és az ÜSZ rendelkezései alapján bírálta el. Visszautalt arra, hogy az ÜSZ a kölcsönszerződés részévé vált és rendelkezik arról, hogy az alperes milyen feltételek esetén jogosult a törzskönyvet a birtokában tartani. A másodfokú bíróság szerint az ÜSZ rendelkezései nem térnek el az alperes szokásos szerződési gyakorlatától, és a pénzügyi szektor más szereplőinek e körben követett gyakorlatától. Nem vitatott peradatként vette figyelembe, hogy a felperes nem fizette meg az alperesnek a kölcsöntartozást, ezért a törzskönyv kiadását megalapozottan nem kérhette. Az ÜSZ értelmében a kölcsönszerződésből eredő tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig illeti meg az alperest a törzskönyv őrzésének lehetősége, valójában tehát ez a lehetőség a kölcsönszerződés teljesítésének önálló szerződéses biztosítékát jelenti. Miután pedig a vételi jog legfeljebb 5 évre történő kikötési lehetőségével szemben a kölcsönszerződés 10 éves futamidőre jött létre, függetlenül attól, hogy maga a vételi jog az említett 5. év elteltével megszűnt, a 10 éves futamidő leteltéig az alperes a törzskönyvet mint a kölcsönszerződés teljesítésének biztosítékát nem köteles a felperesnek kiadni. Összegző álláspontja az volt, hogy a gépjármű törzskönyvének az opció lejárt utáni birtokban tartása nem az opcióhoz kapcsolt járulékos, hanem a kölcsönszerződésből eredő, annak maradéktalan teljesítését biztosító atipikus, sajátos, önálló biztosíték.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [36] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalmilag - annak hatályon kívül helyezését és keresetének megfelelő ítélet hozatalát kérte.
- [37] Változatlan álláspontja szerint a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a felek a kölcsön összegében nem állapodtak meg.
- [38] Hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiánya miatt a szerződés a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján semmis, és ezzel összefüggésben felhívta a figyelmet a C-449/13. számú EUB jogesetre. A felülvizsgálati tárgyaláson e hivatkozását a felperes visszavonta.
- [39] A felperes vitatta, hogy a HITGd/2009.08.01. számú Üzletszabályzat a szerződés részévé vált volna.
- [40] Állította, hogy tisztességtelen a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára való megváltoztatása, e tekintetben a 18/1999. (II.8.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésére, a Ptk. 200. § (2) bekezdésére és 205. § (3) bekezdésére, valamint a Pp. 164. § (1) bekezdésére és a Ptk. 4. § (4) bekezdésére utalt.

- [41] A Hpt. 212. § (1)-(3) bekezdéseire és 213. § (1) bekezdésére hivatkozva állította a THM meghatározásának a hiányát is.
- [42] A felperes kifejtette, hogy a szerződés érvénytelensége folytán az ilyen ügyletnek nincs kötelelem-keletkeztető hatálya [Ptk. 198. § (1) bekezdés].
- [43] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Utóbbi körében kiemelte, hogy
- a szerződés „létre nem jött” már a másodfokú eljárásnak sem volt a tárgya,
 - a felperesnek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányára való hivatkozása nem volt az eljárás korábbi szakaszaiban,
 - a Hpt. 212. § (1)-(3) bekezdéseire (THM meghatározása hiányára) vonatkozó hivatkozás, illetve kérelem sem volt az eljárás korábbi szakaszaiban, továbbá az iratellenes is, miután a szerződés a THM mértékét konkrétan meghatározta 12,36 %-ban,
 - a Hpt. 213. § (1) bekezdésére való felperesi hivatkozás az általánosság szintjén mozog, konkrét érveit a felperes nem fejtette ki felülvizsgálati kérelmében, továbbá
 - az Üzletszabályzattal kapcsolatos felperesi hivatkozásnak nincs jelentősége a perben.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [44] Elöljáróban a Kúria szükségesnek tartja rögzíteni a felülvizsgálati eljárás lényegét és kereteit.
- [45] A felülvizsgálat szigorú eljárásjogi szabályok által szabályozott rendkívüli perorvoslat, nem a per folytatása (nem egyfajta „harmadfokú” fórum), amelyben kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által hivatkozott, konkrétan megjelölt jogszabálysértések vizsgálhatók. A felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek meg kell jelölnie az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett konkrét jogszabálysértéseket, ennek körében a felülvizsgálati kérelemnek kötelező elemként tartalmaznia kell a megsértett konkrét jogszabályhelyek megjelölését, valamint annak kifejtését, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja, továbbá - ennek körében - a fél jogi álláspontjának részletes kifejtését, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása szöveges indokainak ismertetését [Pp. 272. § (2) bekezdés, 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja és indokolása].
- [46] Lényeges továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya: a jogerős - azaz a másodfokú - ítélet [Pp. 270. § (2) bekezdés]. Ebből következő alapvető szabály, hogy a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, ami az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [BH2017.232.II.]. Ennek oka, hogy a felülvizsgálatnak csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás lehet az alapja, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is

a per tárgya volt. Amely kérdéssel a korábban eljáró bíróságok erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhettek el.

- [47] A felsoroltaknak a felperes felülvizsgálati kérelme tekintetében több irányú jelentősége volt.
- [48] Az alperes elsődleges felülvizsgálati ellenkérelmének teljesítésére (a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítására) nem volt ok, mert a felülvizsgálati kérelem formailag megfelelt a Pp. 272. § (2) bekezdésében (és a már hivatkozott PK vélemény 3. pontjában és indokolásában) foglaltaknak. Ebből következően a felülvizsgálati kérelem befogadható és érdemben elbíráلható volt (ettől független kérdés, hogy egy-egy adott felülvizsgálati hivatkozás az előbb rögzítettekre tekintettel figyelembe vehető-e, és további kérdés, hogy megalapozott, adekvát indokolást tartalmaz-e).
- [49] A felülvizsgálati eljárás a kifejtettekre figyelemmel nem terjedhetett ki:
- a harmadlagos keresetre (a kölcsönszerződés érvénytelensége a szerződés tárgya meghatározásának hiányában amiatt, mert devizában nem tartalmazza a kölcsön összegét, Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára alapított hivatkozás), mert az elsőfokú bíróság elutasító rendelkezését a felperes nem fellebbezte meg, ezért e kereseti kérelem már a másodfokú eljárásnak sem volt a tárgya;
 - a hatodlagos kérelemre (a kölcsönszerződés érvényes „létre sem jöttére, a Ptk. 205. § (2) bekezdésére) alapított hivatkozás, mert ez ugyancsak nem volt a fellebbezési szak tárgya, és
 - a hetedleges kérelemnek az opciós szerződés érvénytelensége iránti kérelmet elutasító rendelkezésére, tekintettel arra, hogy e rendelkezést sem fellebbezte meg a felperes.
- [50] Ezek a rendelkezések tehát a Pp. 229. § (1) bekezdése folytán már első fokon részjogerőre emelkedtek, amelyből következően a fellebbezési szaknak sem - ebből adódóan pedig a felülvizsgálati eljárásnak sem - lehettek vizsgálati tárgyai.
- [51] Ugyancsak nem terjedhetett ki a felülvizsgálati eljárás az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás hiányával összefüggő kérdésekre, amely felülvizsgálati részkérelmét a felperes a felülvizsgálati tárgyaláson visszavonta. Egyebekben a Kúria megjegyzi: az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helytállóan észrevételezte, hogy ez irányú hivatkozás nem volt a korábbi eljárási szakaszok tárgya, így - a fentebb írtakra figyelemmel - a felülvizsgálati eljárásban ez a felperesi hivatkozás érdemben nem lett volna vizsgálható.
- [52] A többi - elvileg érdemben vizsgálható - felülvizsgálati hivatkozás nem volt alapos, azokkal összefüggésben a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [53] Az alább (a kereseti kérelmek sorrendjével megegyezően) felsorolt felülvizsgálati kérelmek tekintetében is megállapítható volt, hogy a felperesi hivatkozások nem utaltak konkrétan megsértett jogszabályhelyre, és/vagy nem tartalmaztak részletes, szöveges

kifejtést a jogszabálysértés mibenlétével kapcsolatban, illetve - amennyiben jogszabályhely megjelölést és szöveges indokolást tartalmaztak -, azok az adott jogszabályhely tartalmához nem adekvát módon kapcsolódtak.

[54] Így nem volt érdemben vizsgálható felülvizsgálati hivatkozás

- az elsődleges kereset (a kölcsönszerződés alakiság megszegése miatti, a Ptk. 217. § (1) bekezdéséből adódó érvénytelenségével összefüggésben), ezért a Kúria csupán megjegyzi: mindenben helytállóan foglalt állást e tekintetben a másodfokú bíróság a megváltoztató rendelkezése indokolásában;
- a másodlagos (a kamat meghatározásának hiánya miatti érvénytelenség) kérelem, mert nem tartalmazott a felülvizsgálati kérelem adekvát és részletes indokolást, érvelést a jogszabálysértés mibenlétét illetően, egyebekben pedig a másodfokú bíróság az érvényessé nyilvánítás körében helytállóan foglalt állást;
- a negyedleges kereset (az árfolyamrés mint költség mértéke, illetve arra vonatkozó becslés hiányára alapított érvénytelenségi hivatkozás, a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjai) tekintetében, ugyanezen hiányok voltak tapasztalhatók, ezért e tekintetben is csupán megjegyzi a Kúria, hogy egyetért a másodfokú bíróság által a megváltoztatás körében kifejtett jogi indokokkal;
- az ötödleges kereset (a hiteldíj megváltoztathatóságának egyértelmű és részletes feltételei hiányára alapított érvénytelenségi ok, a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja), amelynél a felülvizsgálati kérelem szintén nem tartalmazott konkrét jogszabálysértésre hivatkozást, és amellyel összefüggésben megjegyzi a Kúria, hogy az ÜSZ egyes szerződési feltételei tisztességtelenségének vizsgálata a Pp. 23. § (1) bekezdés k) pontja alapján törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozik, ezért a jelen ügyben eljáró bíróságok azt hatáskörük hiánya okából nem is vizsgálhatták;
- a hetedleges kereset a törzskönyvre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezés tekintetében, amely körében a felülvizsgálati kérelem ugyancsak nem tartalmazott megsértett konkrét jogszabályhelyre utalást, illetve részletes érvelést sem. Ugyanakkor ezzel összefüggésben a Kúria kiemeli, hogy a másodfokú bíróság által kifejtett jogi állásponttal kapcsolatban - amely a törzskönyv alperes általi birtokban tartását nem az opciós szerződésből, hanem a kölcsönszerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseiből levezetve önálló, atipikus biztosítéknak tekintette, és amelyre ennél fogva nem vonatkoznak az opciós szerződés 5 éves törvényi időmaximumával kapcsolatos előírások - korábbi határozatában (Pfv.V.21.971/2015/6.) már kifejtette álláspontját, amelyet változatlanul fenntart, figyelemmel arra is, hogy a jelen ügyben, és a korábbi eljárásban egyezően az alperes HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzatának rendelkezéseit kellett vizsgálni. A Kúria korábbi határozatában rámutatott: adott esetben vizsgálni kell, hogy az érvényes szerződési rendelkezések alapján tekinthetők-e a felek közötti kölcsönszerződés vagy az annak részévé vált HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat egyes rendelkezései olyan

írásbeli megállapodásnak, illetve azt alátámasztó, ráutaló magatartással tudomásul vett szerződési gyakorlatnak, amiből az alperes által (egyezően a jelen perbeli alperessel) hivatkozott önálló, atipikus biztosítéki jog levezethető. A Kúria korábbi határozatában is kiemelte: ilyen tartalmú megállapodás kötését a polgári jog diszpozitív szabályai nem tiltják, a feleket megillető típusszabadság körében sem zárható ki ilyen atipikus biztosíték önálló kikötése. Ezért minden esetben az irányadó tényállás, a hitelező erre irányuló üzletszabályzatának pontos rendelkezése függvényében kell vizsgálni, hogy ténylegesen a hitelező javára ilyen önálló biztosíték kikötésére sor került-e. A fentieket azért hangsúlyozza ismételten a Kúria, mert pénzügyi intézményenként és szerződéstípusonként eltérően, illetve az egyes időszakokban irányadó szerződési/üzletszabályzatbéli konkrét rendelkezések megfogalmazásától függően lehet és kell megítélni az önálló, atipikus biztosíték érvényes létrejöttének kérdését. Minden esetben a konkrét tényállástól, a kölcsönszerződés - és az annak részévé vált üzletszabályzat - konkrét rendelkezéseinek tartalmától függően ítéltető meg ez a kérdés.

- [55] A további felülvizsgálati hivatkozásokkal összefüggésben a Kúria kitér arra, hogy a HITGd.2009.08.01. számú ÜSZ tekintetében szintén nem volt a Pp. 272. § (2) bekezdésének megfelelő indokolás, de ezen üzletszabályzatnak a jelen perben jelentősége sem volt. Megjegyzi továbbá a Kúria, hogy a THM mértéke nem volt a korábbi eljárási szakaszok tárgya, a Hpt. 213. § (1) bekezdésével kapcsolatos felperesi hivatkozás érvrendszerének szöveges kifejtésére pedig úgyszintén nem került sor a felperes részéről.
- [56] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt C/449/13. számú EUB jogesettel összefüggő, az árfolyamkockázatra vonatkozó hivatkozását a felperes a felülvizsgálati tárgyaláson visszavonta. Ugyanakkor a Kúria megjegyzi, hogy sem ezen európai bírósági ítéletből, sem a felülvizsgálati tárgyaláson felhívott további (C-483/16. és C-126/17. számú) EUB határozatokból nem a felperesi hivatkozás következik, ezért azoknak sem volt jelentősége az ügy mikénti elbírálásában. Ezen túlmenően mindkét ítéletét szerződési feltételek tisztességtelensége tárgyában hozta meg az Európai Unió Bírósága, ilyen kereseti kérelem elbírálására azonban - a már jelzett hatásköri hiányra tekintettel - a jelen ügyben nem kerülhetett sor.
- [57] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [58] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles az alperes jogi képviselétével kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási költség

megfizetésére.

- [59] A felperes az eljárás korábbi szakaszában 50 % mértékű részleges személyes költségmentességben részesült, ezért a felülvizsgálati eljárási illeték e mértéke tekintetében illetékfizetési kötelezettség nem terheli, azt a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (1) bekezdése és 14. §-a folyán az állam viseli. A részleges személyes költségmentessége folytán a felülvizsgálati eljárási illeték másik felére vonatkozóan a felperest megillette a költségfeljegyzési jog, azonban a felülvizsgálati kérelmének eredménytelensége okán a felülvizsgálati eljárási illeték e hányadát a Kmr. 13. § (2) bekezdése értelmében köteles megfizetni az államnak külön felhívásra. A felülvizsgálati eljárás illetékalapjával kapcsolatban a Kúria rámutat: a felperes keresete egyrészt a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet tartalmazott, amellyel kapcsolatban a felülvizsgálati ügyérték 3.580.000 forint (a kölcsönszerződésben kikötött ellenszolgáltatással azonos összeg) volt, míg a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelem - mint a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapításától független, valódi keresethalmazatot képező kereseti kérelem - további 700.000 forint meg nem határozható felülvizsgálati ügyértéket jelentett, amelyek összegeként 4.280.000 forint felülvizsgálati ügyérték adódott. Ennek alapulvételével határozta meg a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás 10 %-os mértékét, amely így 428.000 forint. Ennek fele részét kell a fentebb írtaknak megfelelően az államnak, illetve a felperesnek viselnie.
- [60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.
- [61] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. június 14.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró